

Frågor med svar inför politisk hantering av förslag till försäljning av Region Gotlands aktier i GEAB

1. Hur stor är egentligen risken för att krav på ägartillskott ska ställas?

I konsortialavtalet från 2014 mellan parterna framgår följande när det gäller bolagets finansiering:

2.2 Finansiering

2.2.1 Bolagets verksamhet skall finansieras i första hand genom eget kapital, internt tillförda medel och extern upplåning samt i andra hand genom delägarlån, aktieägartillskott eller ökning av aktiekapitalet.

2.2.2 Parterna är beredda att bistå med finansieringen av Bolaget i förhållande till respektive parts innehav av aktier i Bolaget.

Ovan innebär således att bolaget i första hand ska finansiera verksamheten bland annat genom externa lån, och i andra hand finansiering via exempelvis aktieägartillskott.

Nuvarande finansiella status är att Vattenfall har skjutit till 880 mnkr i aktieägarlån till GEAB. Dessa har påverkat den värdering av Region Gotlands aktier såtillvida att det kalkylerade värdet har reducerats med den finansiella nettoskulden för bolaget.

Vattenfall har aviserat att de lån som bolaget beviljat GEAB förfaller till betalning under inledningen av 2026, varefter det förväntas att Region Gotland tar sin del av detta kapitalbehov, vilket innebär 220 mnkr.

Har det förekommit tidigare?

Vattenfall har via aktieägarlån finansierat delar av GEAB:s kapitalbehov, för närvarande finns ett lån om 880 mnkr som förfaller till betalning under första halvåret 2026.

Vilka summor kan i så fall bli aktuella?

Om Region Gotland ska finansiera proportionerlig andel utifrån Vattenfalls nu befintliga aktieägarlån så handlar det om 220 mnkr. När det gäller eventuella kommande behov av aktieägartillskott är det en fråga som inte har diskuterats i detalj, men GEAB har stora investeringsbehov framgent varför det inte kan uteslutas.

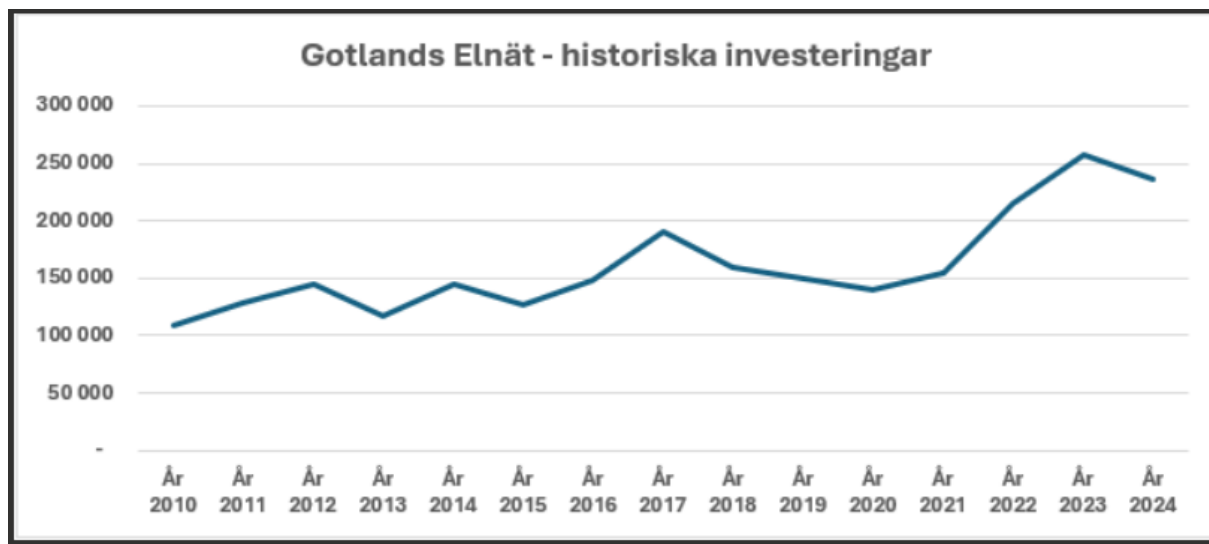
Kan man få ta del av en analys av det konstaterande kring detta som finns i PWC rapporten?

Underlag kring bolagets ekonomiska status finns i PwC-rapporten.

2. Vilka investeringar har skett historiskt inom GEAB-koncernen och vilka investeringar planeras och hur ser prognosen för dessa ut, ekonomiskt samt

gällande tidplan?

Grafen nedan visar Gotlands Elnäts historiska investeringar 2010 – 2024. Från 100 mnkr till 250 mnkr. Framgent visar investeringsplanen för GEAB ca 300 mnkr per år. Investeringsvolymerna för Fjärrvärme är i sammanhanget små.

3. Hur förändrar Heidelbergers besked om att CCS-utbyggnaden pausas GEAB:s investeringsplaner?

GEAB har i sin affärsplan kalkylerat med risken för att Heidelbergers investering skjuts framåt i tid. En pausad eller i värsta fall helt utebliven utbyggnad av Heidelbergers anläggning i Slite kommer att påverka nätägarens möjligheter att finansiera de investeringar som nu planeras och genomförs runt om på Gotland. En utebliven kostnadstäckning från Heidelberg innebär att det i sista hand blir kundkollektivet som får betala.

4. Det finns en risk om förlorade arbetstillfällen. Hur stor är risken att allt som inte är praktisk skötsel flyttas från Gotland? Har detta diskuterats med Vattenfall? Hur många är idag anställda på GEAB som inte arbetar med daglig drift?

GEAB-koncernen har ca 170 anställda, varav Elnät har ca 125 anställda. Det faktum att verksamheten bedrivs på en ö med begränsade möjligheter att transportera hit personal och material i ett utsatt väderläge eller annan händelse, gör att det krävs en större grundbemanning än vid jämförbara fastlandsverksamheter. Gotland avviker redan i dag från det normala sättet att driva operativ verksamhet.

Implementeringsplaner för samordningen i Vattenfall kommer att tas fram, men som det är idag har detta inte påbörjats. Så länge det inte finns ett beslut kring en affärsuppgörelse har Vattenfall inte velat störa verksamheten med diskussioner kring eventuella framtida personal- och organisationsförändringar.

5. Om arbetsuppgifter kring analys och utveckling kring energifrågor kopplade till Gotland försvinner från GEAB. Vilka risker medför det exempelvis för arbetet

med energiomställning?

Det formella ansvaret som bland annat innebär att den som är nätägare ska ta fram en lokal nätutvecklingsplan ligger fortfarande kvar på den lokala aktören som bedriver verksamheten på plats.

Beroende på hur Vattenfall väljer att organisera verksamheten på Gotland, kan det för Region Gotlands del komma att bli aktuellt att etablera nya kontaktvägar och hitta nya forum för samverkan. Det bör dock noteras att Vattenfall är en av Europas största elproducenter och arbetar både nationellt och lokalt med bland annat klimatomställning och övergång till fossilfrihet i sin elproduktion.

6. Hur mycket utdelning är tilldelats Regionen under ägarskapet?

De senaste 16 åren har Region Gotland fått följande belopp i utdelning från GEAB.

År	Mnkr
2010	9
2011	10,5
2012	10
2013	10
2014	10
2015	10
2016	0
2017	0
2018	9
2019	10
2020	10
2021	10
2022	5
2023	0
2024	0
2025	0
Totalt	103,5

7. Hur ser prognosen ut för tilldelning de kommande åren om ägarskapet kvarstår?

GEAB-bolagen har ett omfattande investeringsbehov, främst beträffande nät- och distributionsverksamheten. GEAB står inför stora investeringar de närmaste 10 åren, med behov av upptagande av nya lån, innebärande att GEAB behöver alla medel som bolaget genererar. Bolagsledningens investeringsprognos är knappt 4 mdr kr fram till år 2037. Detta kommer att resultera i ett negativt ackumulerat kassaflöde under ett antal år framöver, vilket innebär att bolaget inte kommer kunna göra några utdelningar under överskådlig framtid.

8. **Nätavgifter och prisutveckling** - En av de avgörande aspekterna vid beslutet är vilka konsekvenser (negativa eller positiva) en försäljning kan få på de framtida nätavgifterna? Vi är medvetna om att framtida prisutveckling inte kan förutses i detalj. Frågan avser därför inte precisa prognoser, utan vilka scenarier, risker och konsekvensbedömningar som ligger till grund?

Det har det senaste åren skett prishöjningar av elnätsavgifterna både för Vattenfalls och för GEAB:s kunder. Skillnaden idag är ca 11% högre på Gotland jämfört med Vattenfalls nät på fastlandet. Vattenfall kan inte ge någon prisprognos framåt kring utvecklingen av elnätsavgifterna, se även nedan.

9. **Nätavgifter och prisutveckling** - Finns det någon dokumenterad analys av hur nätavgifterna för gotländska kunder förväntas utvecklas vid en försäljning jämfört med fortsatt regionalt deläggande? Om en sådan analys inte finns i nuläget, är det avsikten att ta fram en innan beslut fattas?

Om en samredovisning hade varit genomförd och i drift 2026 hade det inneburit ca 11% lägre elnätsavgift för gotländska kunder jämfört med nuvarande elnätsavgift. Men för framtida nätavgifter är det inte möjligt att göra några prognoser. Gotland står emellertid inför relativt stora investeringar som behöver slås ut på ett relativt sett litet antal kunder. En samredovisning borde därför även framgent kunna vara positiv för de gotländska kunderna.

10. **Elnätets framtida struktur** - Hur är den framtida nätstrukturen och nätägarstrukturen tänkt att se ut vid ett helägt Vattenfall-äggande, och hur har detta analyserats ur ett gotländskt perspektiv?

Det finns förutsättningar för att genomföra en sammanläggning av det gotländska elnätet med Vattenfalls fastlandsnät. Vattenfall har aviserat att detta är en fråga som kommer att analyseras och beslutas om i samband med en affär och ett övertagande.

11. **Lokal förankring** - I PWCs utredning berörs lokal förankring översiktligt, bland annat med avseende på samhällsansvar genom sponsring av lokala kultur- och fritidsinitiativ. Det finns även andra exempel på lokal förankring, såsom engagemang i 92 möjligheter. Har någon fördjupad analys gjorts av värdet av denna lokala förankring, inklusive vilka ekonomiska omfattningar det rör sig om? Har dialog förts med Vattenfall om hur de ser på denna typ av engagemang efter ett förvärv, och finns exempel på hur motsvarande frågor hanterats vid andra liknande förvärv?

Vattenfall har informerat om att bolaget i normalfallet inte är en särskilt aktiv part när det gäller sponsoråtaganden inom lokal kultur och idrott.

12. **Garantier vid försäljning** - Vilka konkreta och bindande garantier har identifierats avseende nätavgifter, investeringstakt, lokal närvaro, anpassning till energiutbyggnad och beredskap vid en eventuell försäljning? Finns dessa i skriftlig form?

Inga garantier har diskuterats gällande nätavgifter eftersom det inte kan lämnas några sådana, varken vid ett övertagande av Vattenfall eller en fortsatt drift inom ramen för Gotlands Energi AB.

För investeringar gäller fortsatt den investeringsplan som GEAB beslutat om.

Frågor kring lokal närvaro, anpassning till energiutbyggnad och beredskap är frågor som lämpligen utreds och diskuteras i samband genomförandet av en eventuell affär.

- 13. Vattenfalls ägarstrategi och fjärrvärme - Finns det någon analys som visar hur gotländska fjärrvärmekunder påverkas, t.ex. med avseende på pris, av att regionen först lämnar ägandet och därefter saknar inflytande över framtida ägarbyten, med tanke på Vattenfalls ambitioner att sälja sin fjärrvärmeverksamhet? Om en sådan analys inte finns i nuläget, är det avsikten att ta fram en innan beslut fattas?**

PwC:s rapport innehåller en analys av tarifferna för fjärrvärmekunder på Gotland jämfört med rikssnittet. Denna visar att det genomsnittliga priset för samtliga kommuner 2024 låg på 1121 kr/MWh, jämfört med GEAB:s pris om 1085 kr/MWh. GEAB tar således idag ut ungefär ett rikssnitt av sina fjärrvärmekunder.

När det gäller frågor om vad som händer med fjärrvärmeverksamheten efter en överlåtelse av regionens minoritetspost i GEAB och i förlängningen hur en eventuell ny ägare efter Vattenfall skulle välja att agera, har dessa frågor inte utretts. Vi saknar – alldeles oavsett – rådighet över frågan.

- 14. Försäljningsförfarandet - Hur säkerställs möjligheten för beslutande politiker att fatta ett informerat och ansvarsfullt beslut om försäljning när försäljningspris och centrala ekonomiska villkor omfattas av affärssekretess?**

Såväl aktieöverlåtelseavtal som värderingsutlåtande kommer att vara tillgängliga för beslutande politiker att ta del av inför aktuella regionstyrelse och fullmäktigesammanträden.

- 15. Försäljningsförfarandet - Avses försäljningspris och huvudsakliga villkor att redovisas för gotlänningarna efter ett eventuellt genomförande, och i så fall på vilket sätt och vid vilken tidpunkt?**

Handlingar med aktieöverlåtelseavtal med villkor kommer att bli offentliga inför regionfullmäktiges sammanträde. Vissa affärskritiska uppgifter som av särskild anledning kan antas skada Vattenfall omfattas dock av sekretess.

- 16. Hantering av intäkter vid försäljning - Vid en eventuell försäljning, hur ska intäkten förvaltas efter affären? Ska pengarna användas till något specifikt, till exempel fonderas för att användas till kompensation av förlorat samhällsstöd eller finansiera viktiga investeringar, t.ex. nytt lasarett?**

Utgångspunkten är att försäljningsintäkten används där den ger bäst ekonomisk effekt, d.v.s. att vi på bästa sätt stärker den finansiella ställningen. Det innebär både att stärka

balansräkningen och resultatet långsiktigt. Hur detta ska ske utreder förvaltningen. Inriktningen är att förstärka det åtagande regionen har för kommande pensionsutbetalningar, då det ger bättre effekt än till exempel amortering av regionens låneskuld.

Beslut om hantering av försäljningsintäkten kommer att hanteras i ett eget ärende.